

הצעת חוק למניעת התעמרות בעבודה, התשע"ט–2018 *

[רקע צהוב: נושא כוחות הבטחון והשירות האזרחי שטרם נדון]

[רקע ירוק: ברוח הדברים בדיון מיום 20.11.18]

- מטרת החוק 1. חוק זה מטרתו למנוע התעמרות בעבודה כדי להגן על כבוד האדם וחירותו ועל חופש העיסוק.
- הגדרות 2. בחוק זה –

"כוחות הביטחון" – צבא הגנה לישראל, משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר וארגוני הביטחון האחרים של המדינה;

"מזמין שירות" ו"קבלן שירות" – כהגדרתם בסעיף 20א(ד) לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א–1951¹;

"מסגרת עבודה" – מקום העבודה, מקום אחר שבו מתנהלת פעילות מטעם המעסיק תוך כדי העבודה או בקשר לעבודה, או כל מקום שהוא תוך ניצול מעמד ביחסי העבודה;

"מעסיק" – לרבות מפעיל במפעל מוגן כמשמעותו בסעיף 17 לחוק שכר מינימום, התשמ"ז–1987²;

"מעסיק בפועל" ו"קבלן כוח אדם" – כהגדרתם בסעיף 1 לחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו–1996³;

"מפעיל שירות" – כוחות הביטחון לעניין שירות בכוחות הביטחון, ולעניין שירות אזרחי – הגוף המפעיל;

"שירות" – שירות בכוחות הביטחון, מקום שאין בינם לבין המשרת בהם יחסי עבודה, או שירות בשירות אזרחי;

"שירות אזרחי" – כהגדרתו בחוק שירות אזרחי, התשע"ז–2017⁴;

"השר" – שר העבודה והרווחה והשירותים החברתיים.

* הצעת חוק מס' פ/971/20 (מספר פנימי: 564055); הועברה לוועדה ביום י"ד בתמוז התשע"ה (1 ביולי 2015).

¹ ס"ח התשי"א, עמ' 204.
² ס"ח התשמ"ז, עמ' 68.
³ ס"ח התשנ"ו, עמ' 201.
⁴ ס"ח התשע"ז, עמ' 632.

- התעמרות במסגרת 3. עבודה הדגשות – שינויים לפי דיון מיום 12.11.18 תיקון נוסח בעקבות דיון מיום 20.11.18
- התעמרות בעבודה היא התנהגות לא מקובלת שאינה מוצדקת בנסיבות העניין, הננקטת במעשה או במחדל כלפי אדם במסגרת העבודה באופן חוזר ונשנה ולאורך זמן, ומתקיים בה אחד מאלה:
- (1) היא הופכת את סביבת עבודתו לעוינת ופוגענית;
- (2) היא מהווה הרעה מוחשית בתנאי העבודה, או יוצרת נסיבות שבהן אין לדרוש מהעובד כי ימשיך בעבודתו, אף אם המשיך בה, כאמור בסעיף 11 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג–1963.
- לא יתעמר אדם בזולתו במסגרת עבודה.
4. איסור התעמרות במסגרת עבודה [הדיון טרם הסתיים]
6. נקיטת אמצעים בידי המעסיק
- (א) מעסיק חייב לנקוט אמצעים סבירים, בנסיבות העניין, כדי למנוע התעמרות במסגרת עבודה על ידי עובדו, או על ידי ממונה מטעמו אף אם אינו עובדו, ולטפל בכל מקרה כאמור, ולשם כך עליו:
- (1) לקבוע דרך יעילה להגשת תלונה בשל התעמרות במסגרת עבודה ולבירור התלונה;
- (2) לטפל ביעילות ובהקדם האפשרי בנסיבות העניין במקרה של התעמרות במסגרת העבודה שידע אודותיו, וכן לעשות כל שביכולתו כדי למנוע את הישנות ההתעמרות כלפי המתלונן וכלפי אחרים במסגרת העבודה, וכדי לתקן את הפגיעה שנגרמה למתלונן בעקבותיה;
- [הצעת משרד הבריאות: לחייב לקבוע תכנית הדרכה למנהלים ועובדים לעניין מניעת התעמרות בעבודה]

(ב) מעסיק המעסיק יותר מ-25 עובדים חייב, בנוסף לאמור בסעיף קטן (א), לקבוע תקנון שבו יובאו עיקרי הוראות חוק זה בדבר התעמרות בעבודה ויפורטו בו דרכי הגשת התלונות שעניינן התעמרות במסגרת עבודה ודרכי הטיפול בה, כפי שקבע המעסיק (להלן – תקנון); המעסיק יפרסם את התקנון בין עובדיו, ויבצע פעולות הדרכה בנושא במקום העבודה; פעולות הדרכה ראשונות לפי סעיף קטן זה יבוצעו בידי מעסיקים בתוך שנה מתחילת חוק זה.

(ג) מעסיק שלא מילא את חובותיו לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יהיה אחראי להתעמרות בעבודה שעשה עובדו, או ממונה מטעמו אף אם אינו עובדו, או ספק או לקוח, במסגרת עבודה.

(ד) השר, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי לקבוע

(1) כללים לביצוע חובות המעסיק על פי סעיף זה; כללים כאמור יכול שיהיו כלליים או לפי סוגים של מקומות עבודה, ענפי עבודה או מקצועות;

(2) תקנון לדוגמה שישמש דוגמה למעסיק (להלן – תקנון לדוגמה).

(ה) לצורך קיום חובותיו של המעסיק לפי סעיף קטן (ב), יערוך המעסיק בתקנון לדוגמה את ההתאמות הנדרשות.

7. הרחבת תחולה (א) הוראות חוק זה לעניין מעסיק ועובד יחולו, בשינויים המחויבים ולפי העניין, גם על מי שמעסיק בפועל אדם באמצעות קבלן כוח אדם ועל אדם המועסק כאמור, וגם על מזמין שירות ועל עובד של קבלן שירות המועסק אצלו.

(ב) הוראות חוק זה לעניין מעסיק, עובד ומסגרת עבודה יחולו, בשינויים המחויבים ולפי העניין, גם על מפעיל שירות, משרת בשירות ומסגרת השירות.

8. (א) תובענה בשל הפרת הוראות סעיפים 4, 5 או 6 יכול שתוגש בידי – זכות תביעה והתערבות בתובענות

(1) העובד;

(2) ארגון העובדים היציג במקום העבודה או ארגון העובדים היציג באותו ענף או ארגון עובדים שהעובד חבר בו, והכל בהסכמת העובד;

(3) ארגונים העוסקים בזכויות מי שאסור להתעמר בו – ובלבד שהסכים לכך.

(ב) בתובענות בשל הפרת הוראות חוק זה רשאי בית הדין לעבודה לתת לארגון העוסק בזכויותיו של מי שאסור להתעמר בו, ולארגון מעבידים להשמיע את דברו, בדרך שיוורה.

9. סמכות שיפוט ותרופות (א) לבית הדין לעבודה תהא סמכות ייחודית לדון בהליך אזרחי לפי סעיפים 5 ו-6 שעניינו אחד מאלה :

(1) התעמרות מעסיק, או ממונה מטעמו, בעובדו, או התעמרות עובד

בעובד אחר, בממונה מטעם המעסיק או במעסיק, במסגרת עבודה ;

(2) אחריות מעסיק כאמור בסעיף 6 בשל התעמרות ממונה מטעם

המעסיק אף אם אינו עובדו, בעובדו, או בשל התעמרות עובד בעובד

אחר, בממונה מטעם המעסיק או במעסיק, במסגרת עבודה.

(ב) בית הדין לעבודה רשאי בהליך כאמור בסעיף קטן (א) –

(1) לפסוק פיצויים אף אם לא נגרם נזק של ממון, בשיעור שייראה לו

בנסיבות העניין וכן רשאי הוא לחייב את המפר בתשלום פיצויים שאינם

תלויים בנזק (בסעיף זה – פיצויים לדוגמה), בסכום שלא יעלה על

50,000 שקלים חדשים אם מצא כי ההתעמרות היתה בידועין ;

(2) ליתן צו מניעה או צו עשה ; בבואו להוציא צו כאמור יביא בית

הדין בחשבון, בין היתר, את השפעת הצו על יחסי העבודה במקום

העבודה ואת האפשרות שעובד אחר ייפגע.

(ג) הסכום האמור בסעיף קטן (ב)(1) יעודכן ב-1 בינואר של כל שנה (בסעיף

זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי

והשר יפרסם הודעה על הסכום המעודכן ברשומות ; לעניין סעיף קטן זה –

”מדד” – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ;

”המדד החדש” – המדד שפורסם לאחרונה לפני יום העדכון ;

”המדד הבסיסי” – מדד חודש פברואר 2014.

10. התיישנות לא יזדקק בית-הדין לעבודה לתביעה אזרחית בשל הפרת הוראות חוק זה שהוגשה לאחר שחלפו שלוש שנים מהמועד האחרון שבו בוצעה התעמרות.

11. דין המדינה חוק זה חל על המדינה.

12. שמירת דינים אין בהוראת חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין.

13. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו. ותקנות ראשונות

(ב) תקנות לפי סעיף 6(ד) יוגשו לוועדה האמורה בתוך חמישה חודשים מתחילתו של חוק זה.

תיקון חוק להגברת 14. בחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב–2011⁵, בתוספת השנייה, האכיפה של דיני העבודה בחלק א', אחרי פרט (8) יבוא:

"(9) קביעת תקנון ופרסומו לפי סעיף 5(ב) לחוק למניעת התעמרות בעבודה, התשע"ט–2018".

יוזמים: חברי הכנסת מרב מיכאלי, אלי אלאוף, משה גפני, שלי יחימוביץ', רחל עזריה, ז'קי לוי, יעקב מרגי, ניסן סלומינסקי, אורי מקלב, עמיר פרץ, מיכאל אורן, מירב בן ארי, אורלי לוי אבקסיס, מרדכי יוגב, עאידה תומא סלימאן, איתן כבל, יעל גרמן, אילן גילאון, דב חנין, סופה לנדבר, דניאל עטר, איציק שמולי, יוסי יונה, אראל מרגלית, איילת נחמיאס ורבין, יחיאל חיליק בר, מיכל בירן, יעקב פרי, זוהיר בהלול, רויטל סויד, מנואל טרכטנברג, מיקי רוזנטל, יואל חסון, חנין זועבי, חמד עמאר, רוברט אילטוב

⁵ ס"ח התשע"ב, עמ' 62.